

Egyháztörténelmi adatok.

CXXVI.

A bordosi unitáriusok beléegyezése, hogy templomukat a reformátusok is használják. 1777.

Copia Literarum Contractualium inter Unitarios et Reformatos Super Templo Bordosiensi Unitariorum.

Infra scripti adgyuk tudtára a kiknek illik, futuro pro Testimonio: Quod in hoc Anno praesenti 1777. Die 21-a Augusti, midőn volnának Nemes Udvarhely Székben Ravában a Parochialis háznál, jelen lévén ottan egyrésztől említett Széki Bordosi Providus Szabó Mihály, a Bordosi Unit. Ecclesianak Hütös Curatora tertio se, ugymint: Vajda Andrással és Bendei Istvánnal, nomine praefatae Ecclesiae; más résztől pedig Providus Lakos Mihály, a Bordosi Reformata Filialis Ecclesianak Hütös Curatora tertio se, ugymint Nagy Istvánnal és Kováts Péterrel, az említett Reformata Ecclesianak elsőbb Tagjaival, kik is mindkét résztől kezek beadásokkal minket megbizván az alább megirandó dologban: Jelenti a Reforma Ecclesia tudniillik: A mi üdőtől fogva az említett Reformata Ecclesia Bordoson kezdődött, soha Oraculumok nem volt, hanem házról-házra jártanak Isteni tiszteletre, noha ugyan elsőben három vagy négy Gazdákból állott az említett Ecclesia; de már most Isten kegyelméből Száz számot fellyül haladott a Bordosi és körül levő Falukból oda concurrálni szokott Reformatus Leikeknek száma, s' Házakban az Isteni tiszteletet végbe nem vihetik. Ennek előtte egy néhány esztendőktől fogva kérték és requiralták a Bordosi Unitaria Eccelat, azok között Tartsafalvi Tett. Páfi Dienes uramat, mint az Eccleaban nagyobb patronust, hogy bocsáttanak be Isteni szolgálatra és just engednének a Bordosi Templomban, akkor és abban az üdőben, mikor a Bordosi Unitárius Atyafiak Papja a Filiába Csöbbe szokott menni Isteni szolgálatra. Mely kéréseket és kívánságokat megtekintvén, látván egyszersmind méltó kéréseket e Reformatus Atyafiaknak, tettek volt ennek előtte való esztendőkbek ilyen feleletet: Elsőben a magok előljárojoknak által adgyák s ha ugy javalják, részekről jó szivvel megengedik és közre bocsátják a Templomot. Ezt értvén a Reformata Ecclesia Tagjai, kérték volt Tiszts. Várallyai István urat, mint ezen Tractusbeli Unitaria Ecclesiák Seniorat, hogy annak idejében Consistorium előtt és Generalis Synoduson munkálodván az

említett Reformata Ecclesiának kivánságát, mellyet folytatott is; de a tavalyi Esztendőben Nemes Udvarhely Székben Homorod Szt. Mártonban in Diebus Junii celebralt Synodi congregatióig nem effectuálhatta, hanem ott a Generalis Synodus a Bordosi Reformata Ecclesia kivánságát applicalta és a Bordosi Templomban való Just megengedte, ilyen Conditioik alatt: 1 mo: Ha szintén successu temporis a Bordosi Unitariusok ugy megkevesednének is, mégis Articularis Connumeratiot ne praetendalhassanak; sőt ha csak egy Hallgató léssen is a parte Unitariorum, a Templomhoz és azokhoz tartozandókhöz, mindenekben, mint most, Just tarthasson. 2-do: A Parochialis Fundusokhoz és ezeknek appertinentiaihoz, ugy Haranghoz, a Szt. Communiohoz kívántató szentelt Edényekhez, egy szóval: az Ecclesianak semmi névvel nevezendő Bonumaihoz Just a Reformatusok ne tarthassanak, mert tsak a Templom bocsáttatik közre; még pedig azért 3-tio: Oly conditioval, hogy valamikor a Templom és annak kerítése körül munkát kellett tenni, a Reformatus Atyafiak is magok tehetségék szerint az Ecclesiai dolgokra elő állani tartozzanak, ugy mint az Unitariusok, melyre a renitensek adigaltassanak a belső Magistratustól 4-to: Minthogy a Keresztényi Szeretet és az Isten parancsolattya azt tartja, hogy edjik a másikat illetlen szókkal ne ferialja s meg ne botránkoztassa, mindenik Religiók Ministerei, az Isten székiben tanításnak idején egyik a másíknak Religioja ellen ne debacchalodjék, meg sérteni ne ügykezzen; melyet ha akármelyik ex proposito cselekednék, a laesa párt, a laedens félnek belső Magistratusát tempore Visitationis talállya meg és conperta Veritate Expositionis, toties quoties az Excedalo Minister competenter büntetessék meg.

Ezen Conditioikat a Reformata Ecclesia meg értvén acceptalta volt cum consensu Superiorum, még ennek előtte egy esztendővel s legottan a Templomban az Unitarius Atyafiaktól bebocsáttattak s nékiek ahoz valo just engedtenek effective; de nemi nemü akadályok miatt a két felek közt inealt Compositionak expedialasa e mai napig elhaladott; hanem most nekünk kezeket beadván sub praescriptis conditionibus s azokat sub poena Decretalis Calumniae megtartására és állására obligalok a Contractens felek magokat és Maradékjokat.

Melly dolog hogy mi előttünk e szerént ment légyen végben, adjuk ez tulajdon Subscriptionk és szokott Petsétünk alatt költ Testimonialisunkat igaz Hitünk szerént. Dat. Ao. Die. Loco in praenotatis.

Matthias Tana de N.-Bölon
nobilis
(L. S.)

Beniamin Kontz de Nagy-Solymos
nobilis
(L. S.)

Vizaknai Petki Nagy Sigmond Nemes Személy
(L. S.)

Mely contractualis, hogy ex ipsis Originalibus sine omni auctione, dimitione et Variatione de Verbo ad Verbum leirattatott, ide

protocollatván, arról fide mea attestalok, Szokott Petsétem s Subscription alatt. Datum in Bordos apud aedes Parochiales tempore S. Visitationis. Die 19-no Novemb A. 1779.

Josephus Simo Solymosi, Juratus S. Sedis Notarius m. p.

(P. H.)

(Az eredeti hivatalos másolat a ravai ekklezsia levéltárában.)

A szóban levő templom alig négy év mulva elvétetik az unitáriusoktól, de nem a reformatusok, hanem a katolikusok által. Kecsegtető ígéretek következtében ugy a reformatusok, mint az unitariusok közül többen átállanak a kath. vallásra, köztük az unitariusok patronusa Pálfi Dienes uram is. Art. connumeratit kérnek s kieszközlük a kath. többséget s reformatusok és unitariusok templom nélkül maradnak. Az unitáriusok megfogyva bár, de törve nem, elszenvedik a következett sok keserüséget s az űsöktől örökölt hitbuzgósággal építenek egy kisedel imaházat (Oraculum) s minden üldöztetések ellenére fentartják ekklezsiajukat, s mint anyaekklezsia szerepel jelenben is, habár egy néhány év óta a ravai lelkész administratiója alatt van. A reformata filia lassanként elenyészik teljesen, annyira, hogy jelenben csak két nő van Bordoson refoimatus vallásu, a kik rendesen megjelennek az unitarius templomban istentisztelet-tartás alkalmával.

Közléla-Végh Mihály.

Ima

özv. Aranyosrákosi Székely Sándorné, szül. Hincs Zsuzsánna
unitárius püspökné felett. 1895. dec. 18.

Isten! örök, mindenható Felség, mi Atyánk! ki uralkodol a világ felett, s uralmadban láttatnak különböző jelek, hajnalsugár és szelid alkonyat, ragyogó nap és sötét, pusztító viharok, itt állunk előtted, és imádjuk hatalmadat.

A mit szemeink látnak, azok elszomorító jelek, jelei a gyásznak: fejr szemfedő, mely elhamvadt tüzet, kihalt életet takar; rezgő fátyol, mely mögött a fájdalom, a szív bánata gyászol; koporsó, melybe az élet roncsaléka szorul... Imádjuk hatalmadat, mert érezzük törékeny voltunkat, az elmulandóságot. S imádjuk, mert itt különösen dicsőíted meg irgalmas nagyságod. Gyász és koporsó, oh mindig elszomorító; ah, de itt a fájdalomban kibékülés, megnyugvás van; itt a bánat könnycseppje a kiengesztelődés szelid fénye; e koporsónál az enyészet nem mint a rombolásnak, hanem mint a szabadításnak angyala jelenik meg, mennyei fénynyel lebeg... Imádjuk hatalmadat és áldjuk szerető jóságodat.

E jóságnak áldásait árasztottad az életre, mely véghatárára jutott, földi kötelekeiből immár feloldoztatott. E jóságnak áldásait árasztottad az életre, mikor rásüttetted fényes napod, melyben ifjúsága, szépsége ragyogott, s vonzó báj lett arra nézve, kinek szive mindenben a szépért lángolt, ki őt égő érzelemmel, szeretettel füzte magához, ki a nemzet egyik költője, egyházunk feje volt. E jóságod áldásait árasztottad rá, hogy egy oly szívet, mely érzelmeivel magasabb légkörben él s nem szereti a mindennapit, a közönségest, egy oly lelket, melyet a vallás és haza szent szerelme, eszményiek hevitenek, mely most a régi dicsőség fényénél gyújt a jelennek új szövétneket, majd meg fönséges, megható zsolozsmákat énekel a hitnek — boldogítani tudott. Jóságod áldásait árasztottad rá, hogy a mikor társát veszve, özvegyen maradt, meghagyta neki azt, kiben a szép cultussa, a szép művelése bár más alakban tovább folytatódott,